

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 07 Ekim 2019
Sayı : 880

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur. 26.09.2019

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Av. Mahmut TANAL
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon		
Esas Komisyon	Adalet	
Tarih :	14 Ekim 2019	Esas No: 42263

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİGİ

07 Ekim 2019

Nunlard.

TBMM
GELEN EVRAK

07 Ekim 2019

No:

545718

EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

Türk Ceza Kanunu'nda sayılı suç tipleri açısın basın yayın yolu ile işlenebilen suçlar olduğu gibi ayrıca 5187 Sayılı Basın Kanunu kapsamında da sayılan Basın Suçları mevcuttur. Büyük ölçüde uyuşan bu suç tipleri açısından; Basın Kanunu kapsamında daha detaylı bir şekilde suçun maddi ve manevi unsurlarının düzenlendiğinden bahsetmek mümkündür.

Türk Ceza Kanunu kapsamında; "kovuşturulması ve soruşturulması şikâyetine bağlı suçlar" açısından şikâyet süreleri belirlenmiş ayrıca "Dava Zamanaşımı" ve "Ceza Zamanaşımı" düzenlenmiştir.

Ayrıca Basın Kanunu kapsamında süreli ya da süresiz eserler yönünde açılacak davalar yönünden bir sınır çizilerek; günlük süreli eserler yönünden 4 ay, süresiz eserler açısından ise 6 ay geçmekle dava açılmayacağından açık bir şekilde bahsedilmiştir.

Hukukun temel normları ve yerleşik yüksek mahkeme içtihatları kapsamında internet ortamında yayınlanan yazı ve her türlü içeriğin basın yolu ile yayınlandığı tartışmasız bir durum almıştır. Fikir beyanı için kullanılan Twitter, Facebook vb sosyal paylaşım siteleri de niteliği itibariyle bir basın yayın yolu olarak kabul edilmektedir. Nitekim fikir beyanlarında bulunan Twitter, Facebook vb sosyal paylaşım siteleri üzerinden işlenen suçlar açısından dahi Basın Savcılığının görevlendirilmiş olması bunun somut ve basit bir örneğidir.

Hal böyle iken; 5187 Sayılı Basın Kanunu ve 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu kapsamında mevcut farklı düzenlemelerin uygulamada ciddi sıkıntılara sebep açtığı açıktır. Nitekim internet ortamında (basın yolu ile) işlenen bir suç açısından Basın Kanunu kapsamında dava açma süresi 6 ay iken; Türk Ceza Kanunu kapsamında bu süre suç tiplerine göre dahi farklılık göstermekte olup süresiz bırakıldığı haller dahi mevcuttur.

Mevcut yasal uyumsuzluktan doğan bu durum, uygulamada ciddi hak ihlallerine sebep olmaktadır. Basın Kanunu; süresiz yayınlara karşı açılacak olan davalar için süreler düzenlenirken esas amaç, yayınlanmış olan eserin ya da yapılmış olan paylaşımın uzun yıllar boyunca eser ya da paylaşım sahibi açısından bir baskı unsuru olarak kullanmasının önüne geçilmesi isteğidir. Nitekim uygulamada yıllar öncesinde internet ortamında yayımlanmış olan bir yazı, vatandaşlar üzerinde adeta birer tehdit ve baskı unsuru olarak kullanılmaktadır.

Bu bağlamda Basın Kanunu kapsamında; süresiz yayın sayılan internet ortamında yapılan yayımlara ve fikir beyanlarını içerir paylaşımlara ilişkin olarak, Basın Kanunu'nun uygulanması gerektiği, bu şekilde gerek farklı yasal düzenlemelerin gerekse de bireylerin Anayasal ve Yasal hakları açısından zorunlu bir gerekliliktir.

Bu noktada fikir beyanını içeren her türlü internet yayını veya internet gazeteciliği kapsamında işlenen suçlar açısından dava açma süresi, 5187 sayılı Basın Kanunu ile süresiz yayınlar için öngörülen 6 aylık süre ile sınırlandırılması gerekmektedir. Bu düzenleme ile fikir paylaşımı ve eser sahiplerinin korunması için; açılacak olan davalarda diğer süresiz yayınlar gibi 6 aylık bir dava süresi öngörülmüştür. Bu sürenin öngörülmesi ile gerçekten hukuka aykırılıklar taşıyan eserlerin halen yargılanabilmesi devam edebilecek iken yayınlanmış

eserlerin ve yapılan paylaşımların uzun yıllar bireyler üzerinde birer baskı unsuru olarak görülmesinin ve uygulanmasının önüne geçilmek istenmektedir.

Ayrıca herhangi bir gerekçe ile; yayımlanması tarihinde yıllar sonra şikayete ve davaya konu edilen internet yayımları; aynı zamanda 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu 2. Maddesi ile güvence altına alınan;

“Herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır.

Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz.”

İfadesine de aykırılık oluşturmaktadır. Nitekim TMK 2. Maddesi kapsamında düzenlenen “Dürüstlük Kuralı” na açıkça aykırıdır. Bu bağlamda yıllar sonra yalnızca baskı kurmak için açılan bir ceza davasında iddia makamı tarafından Dürüstlük Kuralının ihlal edildiğinden ve hakkın kötüye kullanıldığından bahsetmek pek tabii mümkün olacaktır. Bu uygulamanın önüne geçilmesi ve hakkın kötüye kullanılmasının engellenmesi maksadıyla bu kanun değişikliği teklif olunmuştur.

Yapılan bu uygulama aynı zaman bireylerin “unutulma hakkının” ihlali anlamına gelmektedir. Her ne kadar T.C. Anayasası kapsamında “unutulma hakkı” özel bir şekilde düzenlenmemiş olsa da Anayasa’nın 5., 17. ve 20. maddelerinin doğal bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır.

“Devletin bireye geçmişte yaşadıklarının başkaları tarafından öğrenilmesi engellenerek “yeni bir sayfa açma” olanağı verme hususunda bir sorumluluğu olduğu açıktır.” (AYM Bireysel Başvuru Kararı 3 Mart 2016 - N.B.B. Kararı [2013/5653])

“Unutulma hakkı kişilerin manevi varlıklarını geliştirmelerine bir fırsat vermek açısından devletin pozitif yükümlülüğünün bir sonucudur.” (AYM Bireysel Başvuru Kararı 3 Mart 2016 - N.B.B. Kararı [2013/5653])

Kararları da açıkça göstermektedir ki; Anayasa Mahkemesi tarafından unutulma hakkı tanınmış durumdadır. Nitekim uluslararası hukuk ve Avrupa Adalet Divanı’nda da sıkça karşılık bulan bu hak basit bir tabir ile “Bireylerin geçmişte yaşamış oldukları olay ve olguların, bireyin maddi ve manevi varlığının devamı açısından devlet tarafından korunması ve saklanması yönünde getirilen pozitif bir yükümlülüktür.”

Bu bakımdan uygulamada yıllarca yıl öncesi yapılan bir paylaşımdan dolayı bireylerin soruşturma, kovuşturma ve hatta cezalarla karşı karşıya kalması; açık bir şekilde insan hakkı ihlalidir.

Uygulamada Twitter, Facebook gibi basın yolu kabul edilen, şahsi fikir beyanlarında bulunan platformlar kapsamında yapılan paylaşımın süresiz yayın olarak kabul edilerek Türk Ceza Kanunu veya Basın Kanunu kapsamında suç olarak kabul edilen yayımlar hakkında da yine aynı şekilde Basın Kanunu kapsamında 6 ay içerisinde dava açılması gerekmektedir.

Nitekim yukarıda da açıklandığı üzere basın-yayın organı kabul edilen Twitter, Facebook vb. fikir beyanlarında bulunulan platformlarda paylaşılan fikir açıklamaları da niteliği itibariyle 5187 Sayılı Basın Kanunu kapsamında süresiz yayın olarak nitelendirilmektedir. Bu bağlamda Twitter, Facebook dahil internet siteleri üzerinden yapılan paylaşım ve yayınların 5187 Sayılı Basın Kanunu'na göre 6 içerisinde davasının açılması gerekmektedir.

Tüm bu nedenlerden dolayı Türk Ceza Kanunu kapsamında düzenlenen suçlar açısından; internet ortamında fikir beyanını içeren her türlü internet yayını veya internet gazeteciliği kapsamında işlenen suçlar açısından dava açma süresi, 5187 sayılı Basın Kanunu ile süresiz yayınlar için öngörülen 6 aylık süreyle sınırlandırılması gerekmektedir.

Bu düzenleme gerek insan hakları gerekse de mevzuatların birbirleri ile olan bağı yönünden elzem nitelik taşımaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Bu madde ile 5187 Sayılı Basın Kanunu ile çelişki giderilmek, internet ortamında fikir beyanı ya da gazetecilik faaliyeti ile işlenen suçlar açısından azami bir dava açma süresi belirlemek ve ayrıca bireylerin “unutulma hakkı” bağlamında insan haklarının korunmasını sağlamak amaçlanmıştır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

**5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 26/09/2004 Tarih ve 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun 66. Maddesine aŐaĐıdaki fıkra eklenmiŐtir.

“8) Her türlü internet yayını veya internet gazeteciliği kapsamında iŐlendiĐi iddia edilen suçlar aÇısından dava aÇma süresi, 5187 sayılı Basın Kanunu ile süresiz yayınlar iÇin öngörülen 6 aylık süreyi geŐemez.”

MADDE 2- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

